

**PARLEMENTAIRE ASSEMBLEE
VAN DE
RAAD VAN EUROPA**

BELGISCHE DELEGATIE

**Vergadering van de Permanente Commissie
van de Parlementaire Assemblée van de Raad van Europa
Edinburg (Verenigd-Koninkrijk), 25 november 2011**

De Permanente Commissie (*) van de Parlementaire Assemblée van de Raad van Europa vergaderde op vrijdag 25 november 2011 in Edinburg op uitnodiging van het Parlement van het Verenigd-Koninkrijk, het land dat momenteel het zesmaandelijks voorzitterschap (van november tot mei 2012) heeft van het Ministercomité, het uitvoerend orgaan van de Organisatie.

Op de dagorde van de vergadering stonden volgende verslagen:

- Beginselverklaring inzake gelijkheid en het optreden van de Raad van Europa (Aanbeveling 1986 en resolutie 1844)
- Fundamentele rechten en verantwoordelijkheden (Resolutie 1845)
- Het bestrijden van elke vorm van discriminatie gebaseerd op godsdienst (Aanbeveling 1987 en resolutie 1846))
- De ondergrondse economie: een bedreiging voor de democratie, de ontwikkeling en de rechtsstaat (Aanbeveling 1988 en resolutie 1847))
- De uitdagingen voor landen met een kleine nationale economie (Resolutie 1848)
- Stimuleren van de lokale ontwikkeling: een vernieuwende aanpak voor regio's getroffen door de crisis (Resolutie 1849)
- Wat kan Europa doen voor kinderen uit crisisgebieden getroffen door een natuurramp: de voorbeelden van Haïti en Afghanistan (Resolutie 1850)
- Toekenning van het participerend statuut aan de niet-gouvernementele organisatie ANDANTE (Aanbeveling 1989)
- Gewapende conflicten en het leefmilieu (Resolutie 1851)
- Psychisch geweld (Resolutie 1852)
- Beschermende maatregelen voor slachtoffers van huiselijk geweld (Resolutie 1853)
- Bepalingen voor de bescherming tegen de aantasting van de eer en goede naam van personen (Resolutie 1854)

(*) De Permanente Commissie is samengesteld uit het Bureau (de voorzitter van de Assemblée, de 20 ondervoorzitters, de voorzitters van de vijf politieke fracties en de commissievoorzitters) en de voorzitters van de nationale delegaties. Gewoonlijk vergadert zij ten minste tweemaal per jaar en heeft zij als belangrijkste opdracht te handelen in naam van de Assemblée wanneer deze laatste niet in zitting is.

Prioriteiten voor het Voorzitterschap door het Verenigd-Koninkrijk van het Ministercomité van de Raad van Europa

Bij de opening van de vergadering belichtte de h. David Lidington, Minister voor Europa, Ministerie van buitenlandse zaken en het Commonwealth, de prioriteiten van het Britse Voorzitterschap. Hij wees erop dat het Voorzitterschap van zijn land in het teken zal staan van de bevordering en de bescherming van de mensenrechten.

Zo zal het Britse Voorzitterschap zich meer bepaald toespitsen op de uitwerking van concrete maatregelen in de volgende domeinen:

- hervorming van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en versterkte implementatie van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (verhoogde doeltreffendheid van het Hof, versterkte implementatie van het Verdrag op nationaal niveau, verhoogde subsidiariteit, ...);
- steun aan het hervormingsprogramma van de Raad van Europa uitgewerkt door de Secretaris-generaal;
- versteviging van de rechtsstaat;
- internet governance, met de nadruk op de vrijheid van meningsuiting op internet;
- de strijd tegen discriminatie gebaseerd op de seksuele geaardheid en de geslachtsidentiteit;
- rationalisering van de activiteiten van de Raad van Europa voor wat betreft de steun aan de lokale en regionale democratie.

* * * * *

Onderzoek van nieuwe geloofsbrieven

Binnen de Belgische delegatie wordt senator Danny Pieters aangeduid als plaatsvervanger (*ter vervanging van senator Luc Sevenhans*).

De Belgische delegatie is nu als volgt samengesteld (in alfabetische volgorde):

Vertegenwoordigers

De h. Daniel Bacquellaine (MR)
De h. Piet De Bruyn (N-VA)
De h. Armand De Decker (MR)
Mevr. Daphné Dumery (N-VA)
De h. Philippe Mahoux (PS)
De h. Patrick Moriau (PS), Voorzitter
De h. Stefaan Vercamer (CD&V)

Plaatsvervangers

De h. Guy Coëme (PS)
Mevr. Cindy Franssen (CD&V)
De h. Danny Pieters (N-VA)
Mevr. Fatiha Saïdi (PS)
De h. Ludo Sannen (sp.a)
De h. Dirk Van der Maelen (sp.a)
Mevr. Kristien Van Vaerenbergh (N-VA)

* * * * *

Tijdens de vergadering heeft de Permanente Commissie, namens de Assemblee, volgende teksten goedgekeurd:

Beginselverklaring inzake gelijkheid en het optreden van de Raad van Europa (Aanbeveling 1986 en resolutie 1844)

De Assemblee bevestigt opnieuw het fundamenteel belang van de principes van gelijkheid en niet-discriminatie, die een essentieel onderdeel vormen van de internationale bescherming van de mensenrechten en die reeds deel uitmaken van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van 1948.

In dat kader drukt de Assemblee op het belang van Protocol nr. 12 bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, dat een algemeen discriminatieverbod inhoudt inzake het “genot van elk in de wet neergelegd recht”. Jammer genoeg hebben de meeste Lidstaten van de Raad van Europa dat Protocol nog niet geratificeerd. De Assemblee roept de Verdragsstaten dan ook op om Protocol nr. 12 te ondertekenen en/of te ratificeren, voor zover dat nog niet gebeurd zou zijn.

De Assemblee meent dat er voor de volledige verwezenlijking van het gelijkheidsbeginsel niet alleen wetgevende maatregelen nodig zijn, maar ook de uitwerking en toepassing van een beleid gericht op het voorkomen en wegwerken van feitelijke ongelijkheden en op het beschermen van groepen die gevoelig zijn voor discriminerende praktijken.

In die context doet de Assemblee opmerken dat de “Beginselverklaring inzake gelijkheid” van 2008, die uitgewerkt werd op basis van een brede consensus tussen internationale experts, het gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel bestempelt als autonome basisrechten. Zij vraagt de Lidstaten rekening te houden met de in die Verklaring vastgelegde principes bij het opstellen van een vooruitstrevende wetgeving en beleid ten voordele van gelijkheid en tegen discriminatie.

* * * * *

Fundamentele rechten en verantwoordelijkheden (Resolutie 1845)

De Assemblee wijst erop dat rechten, plichten en verantwoordelijkheden nauw met elkaar verbonden zijn. Leven als lid van een samenleving houdt onvermijdelijk verplichtingen en verantwoordelijkheden in, maar ook rechten.

De Assemblee meent dat er een onderscheid gemaakt moet worden tussen plichten, zijnde juridische verplichtingen, en verantwoordelijkheden, zijnde morele verplichtingen. Bepaalde plichten zijn reeds vastgelegd in internationale instrumenten inzake mensenrechten en in nationale rechtssystemen. Die verplichtingen wijzen op het bestaan van impliciete basisverantwoordelijkheden.

De Assemblee somt een aantal algemene en bijzondere basisverantwoordelijkheden op. Zo hebben bijvoorbeeld alle individuen de algemene fundamentele verantwoordelijkheid om de anderen op menselijke manier te behandelen, om blijk te geven van tolerantie en om de rechten van anderen te eerbiedigen bij de uitoefening van hun eigen rechten.

Zij wijst erop dat die basisverantwoordelijkheden nooit geïnterpreteerd mogen worden als een belemmering, een beperking of een afwijking van de rechten en vrijheden vastgelegd in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en zijn protocollen, alsook in het Herzien Europees Sociaal Handvest en andere regionale en internationale instrumenten inzake mensenrechten.

Het bestrijden van elke vorm van discriminatie gebaseerd op godsdienst (Aanbeveling 1987 en resolutie 1846)

De Assemblee merkt op dat Europa, dat historisch vorm gekregen heeft door monotheïstische godsdiensten, nu gekenmerkt wordt door een verscheidenheid van godsdienstige overtuigingen. Het is evenwel zo dat leden van religieuze minderheidsgroepen het slachtoffer zijn van intolerantie en discriminatie.

De Assemblee geeft opnieuw uiting aan haar tegenstand tegen de vervolging van godsdienstige gemeenschappen en veroordeelt daarbij alle gewelddaden gebaseerd op religie, zowel in Europa als elders in de wereld. Zij nodigt de Lidstaten uit om discriminatie gebaseerd op godsdienst of overtuiging harder aan te pakken.

Bovendien wijst de Assemblee er opnieuw op voorstander te zijn van de scheiding tussen kerk en staat. De regeringen moeten zich neutraal en onpartijdig opstellen ten aanzien van godsdienst en overtuiging.

De Assemblee herinnert aan de *acquis* van de Raad van Europa op het vlak van vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst. Zij wijst daarbij op de zeer uitgebreide jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens betreffende artikel 9 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Het recht om uiting te geven aan zijn geloof is niet onbeperkt, maar wel moet elke beperking “voorzien zijn in de wet”, “noodzakelijk zijn in een democratische samenleving” en een legitiem doel nastreven.

De Assemblee roept de Lidstaten van de Raad van Europa dan ook op om een cultuur van “met elkaar samenleven” na te streven, gebaseerd op godsdienstig pluralisme, alsook om de dialoog met de religieuze verantwoordelijken te bevorderen.

* * * * *

De ondergrondse economie: een bedreiging voor de democratie, de ontwikkeling en de rechtsstaat (Aanbeveling 1988 en resolutie 1847)

De Assemblee stelt vast dat de ondergrondse economie een aanzienlijk en alsmaar toenemend aandeel vormt van de gehele economische activiteit in Europa en in de wereld. In de Europese landen vertegenwoordigt zij tussen de 10% en de 60% van het bruto binnenlands product. De “nieuwe democratieën” in Midden- en Oost-Europa _ waar de rechtsstaat zwakker uitgebouwd is en waar bepaalde belangengroepen sterkt verankerd zijn _ zijn het zwaarst getroffen. Door de evolutieve structuur van de wereldeconomie, de geopolitieke veranderingen na de val van de Berlijnse muur en de economische wereldcrisis, heeft de informele economie zich sterk kunnen uitbreiden.

De Assemblee meent dat de zwarte economie en de economische misdaad het gezag en het goed bestuur van een Staat op aanzienlijke wijze ondermijnen, terwijl die juist van essentieel belang zijn om de democratie, de ontwikkeling en de rechtsstaat te bevorderen. Beide plagen beroven de overheidsbegroting van veel belastinggeld en vervalsen de mededinging op de legale markt. Verder vormen zij een inbreuk op de sociaal-economische rechten van de burgers, vertragen zij de economische vooruitgang en dragen zij bij tot de verspreiding van een cultuur van rechteloosheid.

De Assemblee besluit dat de Raad van Europa meer aandacht moet besteden aan de strijd tegen zwartwerk. Zij moeten ook de activiteiten onderzoeken van de offshore-centra die als financiële tussenpersonen fungeren, en verder de georganiseerde misdaad in de Lidstaten in kaart brengen.

* * * * *

De uitdagingen voor landen met een kleine nationale economie (Resolutie 1848)

De Assemblee doet opmerken dat ongeveer de helft van de Lidstaten van de Raad van Europa als een land met een kleine economie beschouwd kunnen worden. Ondanks de grote verscheidenheid in hun sociaal-economisch profiel, werden al die Lidstaten zwaar getroffen door de financiële en economische wereldcrisis. De crisis heeft de vinger gelegd op de economische en sociale kwetsbaarheid van die kleine landen, hetgeen te verklaren valt door een aantal samenvallende factoren zoals de beperkte omvang van hun binnenlandse markt, de beperkte diversificatie van de lokale productie en uitvoer en de sterke afhankelijkheid ten opzichte van buitenlandse markten.

Daarom drukt de Assemblee op het belang van een goed bestuur om de ontwikkeling te stimuleren, alsook op de noodzaak van het behoud van gezonde macro-economische fundamenteën, van de waarborg van een economische diversificatie en van het optimale gebruik van lokale grondstoffen.

De Assemblee pleit voor een verhoogde sensibilisering en voor een aanzwengeling van het politieke debat over de uitdagingen waarmee landen met een kleine economie af te rekenen hebben op het vlak van ontwikkeling, zowel in de landen zelf als bij hun internationale partners. Zij meent dat de internationale organisaties een nuttige bijdrage kunnen leveren voor het waarborgen van rechtvaardige spelregels en van meer solidariteit tussen kleine en grote spelers op het economisch wereldtoneel. Zij kunnen ook hulp bieden aan kleine landen om hun capaciteiten uit te bouwen.

* * * * *

Stimuleren van de lokale ontwikkeling: een vernieuwende aanpak voor regio's getroffen door de crisis (Resolutie 1849)

De Assemblee vertrekt van de vaststelling dat de financiële en economische crisis de Europese landen en regio's op asymmetrische wijze getroffen heeft, waarbij sommige een grotere stijging van de werkloosheid gekend hebben dan andere. Ook binnen de landen zelf werden bepaalde gebieden harder getroffen dan andere.

Dat fenomeen kan met name verklaard worden door de achterstand van bepaalde gebieden op sociaal-economisch vlak: landbouwgebied, crisis in of het ontbreken van traditionele industrieën, lage demografische dichtheid of negatieve demografische groei, werkloosheid en zwartwerk, lage opleidingsgraad, gebrek aan vernieuwingsvermogen, ...

De Assemblee schuift de "endogene" ontwikkeling naar voor, een ontwikkeling die uit de regio zelf voortkomt en die gebaseerd is op lokaal beschikbare rijkdommen zoals de aarde, het water, de plantengroei, de kennis, de vaardigheden en bekwaamheden, de cultuur, ... om de economische problemen van die gebieden te overwinnen.

De Assemblee nodigt de Lidstaten uit om hun respectief institutioneel, handels- en juridisch kader aan te passen om een gunstiger klimaat te scheppen voor de economische ontwikkeling van die gebieden in Europa die zwaar getroffen zijn door de crisis. Zij nodigt hen met name uit om senioren- en themagericht toerisme te ontwikkelen als katalysator voor de lokale ontwikkeling.

* * * * *

Wat kan Europa doen voor kinderen uit crisisgebieden getroffen door een natuurramp: de voorbeelden van Haïti en Afghanistan (Resolutie 1850)

De Assemblee merkt op dat natuurrampen en politieke crisissen een gevaar betekenen voor het leven en de bestaansbasis van de bevolking in de landen waar zij zich voordoen. Zij meent dat de Lidstaten van de Raad van Europa, ook al zijn zij er niet altijd rechtstreeks bij betrokken, hun verantwoordelijkheid moeten opnemen op het vlak van humanitaire hulp en bevordering van de mensenrechtenbescherming.

Dat geldt nog meer wanneer er kinderen bij betrokken zijn. Bij instabiele situaties komen immers de basisrechten, de fysieke integriteit en de ontwikkeling van kinderen in het gedrang. Kinderen verdienen dan ook een bijzondere aandacht in elke nationaal en internationaal beleid ter zake.

In het licht van de situatie van de kinderen in Haïti en Afghanistan, roept de Assemblee de Lidstaten op om een reeks maatregelen te nemen zowel op wetgevend vlak als op het vlak van humanitaire hulpverlening, met de bedoeling de landen die gebukt gaan onder de gevolgen van een natuurramp of een politieke crisis te steunen. Zo moeten de Lidstaten erop toezien dat hun wetgeving - door onachtzaamheid - geen nieuwe schendingen van de mensenrechten in de hand werkt, bijvoorbeeld inzake de procedures voor internationale adoptie.

De Lidstaten moeten ook relevante hervorming in de betrokken landen steunen en de efficiëntie van de humanitaire hulpverlening verbeteren door een gecoördineerd optreden waarbij de lokale cultuur ten volle geëerbiedigd wordt.

* * * * *

Toekenning van het participierend statuut aan de niet-gouvernementele organisatie ANDANTE (Aanbeveling 1989)

In haar aanbeveling besluit de Assemblee dat de vereniging ANDANTE, Europese Alliantie van katholieke vrouwenorganisaties, voldoet aan de vereiste criteria om het participierend statuut te verkrijgen, vermits zij de waarden van de Raad van Europa verdedigt. Verder heeft zij reeds als waarnemer deelgenomen aan een aantal vergaderingen van de Raad van Europa, waardoor zij bijdraagt tot de bevordering van de activiteiten ervan.

De Assemblee wijst in het algemeen op het belang van de vertegenwoordiging van vrouwenorganisaties en de deelname ervan in de werkzaamheden en activiteiten van de Raad van Europa.

De Assemblee richt daarom de aanbeveling tot het Ministercomité om de vereniging ANDANTE het participierend statuut bij de Raad van Europa toe te kennen.

* * * * *

Gewapende conflicten en het leefmilieu (Resolutie 1851)

De Assemblee stelt met verontrusting vast dat gewapende conflicten rampzalige gevolgen hebben voor het milieu: vernieling van infrastructuur, vervuiling van waterbevoorradingssystemen, bodem- en grondverontreiniging, vernieling van bossen en teelten. Zij stelt ook vast dat de natuurlijke rijkdommen zelf een bron van conflicten kunnen worden, vermits zij een prioritair doelwit vormen voor militaire operaties.

Voor het milieubehoud is het absoluut noodzakelijk om de vicieuze cirkel van gewapende conflicten, milieuschade en armoede te doorbreken.

In die context vraagt de Assemblee aan de regeringen van de Lidstaten en waarnemers van de Raad van Europa om nauwgezet de juridische instrumenten inzake gewapende conflicten en het leefmilieu na te leven en sensibiliseringprogramma's uit te werken die vooral bedoeld zijn voor militaire planningsverantwoordelijken.

De Assemblee vraagt de parlementen van de Lidstaten om het nodige te doen voor het invoeren van wetgevingsmaatregelen op het vlak van het milieu, vooral tijdens gewapende conflicten, met in het bijzonder aandacht voor milieumisdrijven.

Zij onderstreept ook op de belangrijke rol van de media om de aandacht van de publieke opinie te vestigen op de impact van gewapende conflicten op het milieu.

* * * * *

Psychisch geweld (Resolutie 1852)

Psychisch geweld binnen een intieme relatie is een wijdverspreide vorm van geweld, waarvan vooral vrouwen het slachtoffer en kinderen getuige zijn. Het komt ook voor dat mannen er het slachtoffer van zijn, maar toch wel in mindere mate. Psychisch geweld kan verschillende vormen aannemen: verbale agressie, bedreigingen, stalking, ...

De Assemblee is ervan overtuigd dat geestelijk geweld met alle middelen bestreden moet worden, niet alleen omdat het een ernstige vorm van geweld is, maar ook omdat het vaak ontaardt in fysiek geweld.

In die context meent de Assemblee dat er niet alleen meer inspanningen geleverd moeten worden om de publieke opinie te sensibiliseren voor het fenomeen van psychisch geweld, maar ook om het juridisch kader te verstevigen. Zo nodigt zij de Lidstaten van de Raad van Europa uit om de notie "psychisch geweld" op te nemen in het nationale strafrecht.

Verder meent de Assemblee dat de kwaliteit en de beschikbaarheid van de bijstand aan slachtoffers van geweld voor verbetering vatbaar zijn. Ook de structuren voor rehabilitatie van de daders van geweld zijn aan verbetering toe.

Tot slot nodigt de Assemblee de Lidstaten uit om het Verdrag van de Raad van Europa betreffende het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en van huiselijk geweld te ondertekenen en te ratificeren. Dat verdrag bevat namelijk ook specifieke bepalingen inzake psychisch geweld.

* * * * *

Beschermende maatregelen voor slachtoffers van huiselijk geweld (Resolutie 1853)

Huiselijk geweld is een hardnekkige plaag die het leven van vele miljoenen personen raakt, vooral vrouwen. Jammer genoeg maakt een onaangepaste wetgeving het de Lidstaten vaak niet mogelijk om een doeltreffend antwoord te bieden op de beschermingsnoden van de slachtoffers, alsook van de personen die zij ten laste hebben en waarvan de fysieke veiligheid een prioriteit is.

De Assemblee meent dan ook dat de Lidstaten werk moeten maken van een verhoogde doeltreffendheid van de beschikbare beschermende maatregelen, niet alleen om de fysieke veiligheid van slachtoffers van huiselijk geweld te waarborgen, maar ook om de geloofwaardigheid van het gehele strafrechtelijk arsenaal inzake geweld ten opzichte van vrouwen te verzekeren.

In dat kader bevestigt de Assemblee opnieuw haar steun aan het Verdrag van de Raad van Europa betreffende het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en van huiselijk geweld, dat het politieke debat rond het huiselijk geweld nieuw leven ingeblazen heeft en ervoor gezorgd heeft dat het niet als een privézaak wordt afgedaan, maar wel als een kwestie van algemeen belang. Zij roept de Lidstaten dan ook op om het verdrag in kwestie te ondertekenen en te ratificeren.

Voor wat de internationale samenwerking betreft, roept de Assemblee de Lidstaten op tot wederzijdse erkenning van de beschermende maatregelen uitgevaardigd door andere Lidstaten van de Raad van Europa.

* * * * *

Bepalingen voor de bescherming tegen de aantasting van de eer en goede naam van personen (Resolutie 1854)

Aan de vrijheid van meningsuiting, die borg staat voor het politieke pluralisme en de onafhankelijkheid van de verkozenen bij de uitoefening van hun ambt, is een immunititeit verbonden die parlementsleden beschermt tegen vervolgingen voor verkondigde meningen. De Assemblee meent evenwel dat die vrijheid moet worden uitgeoefend mits eerbiediging van andere fundamentele rechten en vrijheden, zoals de bescherming van het privéleven.

Tijdens de debatten in de Assemblee kunnen bepaalde totaal ongegronde verklaringen een ernstige aantasting vormen van de eer en goede naam van een persoon, die al dan niet lid is van de Assemblee.

De Assemblee meent dat er moet gestreefd worden naar een juist evenwicht tussen de vrijheid van meningsuiting binnen de Assemblee en de bescherming van de eer en goede naam van personen.

De Assemblee beslist daarom om, op basis van het recht op de eerbiediging van het privéleven, de tuchtbepalingen van artikel 21 van haar Reglement uit te breiden tot de aantastingen van de eer en goede naam van personen.

Zij beslist ook om een mechanisme in te voeren waardoor elk rechtstreeks betrokken persoon over een recht van antwoord beschikt wanneer die niet akkoord gaat met een bepaalde verklaring.

* * * * *